

فصل اول - کلیات

ماده ۱- اساس قرارداد: این قرارداد بر اساس قانون بیمه مصوب سال ۱۳۱۶ و قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ و سایر قوانین و مقررات مرتبط و پیشنهاد کتبی بیمه گذار (که جزو لاینفک این قرارداد است) بین بیمه گر و بیمه گذار منعقد گردیده است. آن قسمت از پیشنهاد بیمه گذار را که بیمه گر قبول کرده و همزمان یا قبل از انعقاد قرارداد به طور کتبی به بیمه گذار اعلام نموده است، جزو تعهدات بیمه گر محسوب نمی شود.

ماده ۲- تعاریف و اصطلاحات: اصطلاحات زیر صرف نظر از هر معنی و مفهوم دیگری که ممکن است داشته باشد در این قرارداد با تعریف مقابل آن بکار رفته است:

۱- بیمه گر: مؤسسه بیمه‌ای است که با اخذ پروانه فعالیت از بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز به انجام عملیات بیمه در این رشته بوده و مشخصات آن در قرارداد درج شده است.

۲- متصدی حمل: مؤسسه یا شرکت دارای پروانه فعالیت مجاز و معتبر از مبادی قانونی ذریبط است که در مقابل دریافت کرایه، حمل کالا از یک مبدا معین به مقصد معین را به عهده می گیرد.

۳- بیمه گذار: متصدی حمل است که مشخصات وی در قرارداد درج شده و متعهد پرداخت حق بیمه است و مسئولیت مدنی او به عنوان متصدی رسمی حمل داخلی، بر اساس شرایط این قرارداد، بیمه شده است.

۴- پروانه فعالیت: مجوزی است که توسط مبادی قانونی ذریبط برای شروع یا تداوم فعالیت شرکت یا موسسه حمل و نقل داخلی کالا صادر می شود.

۵- حق بیمه: وجهی است که بیمه گذار در برابر اخذ پوشش و تعهدات بیمه گر به ترتیبی که در قرارداد مشخص می گردد، می پردازد.

۶- بارنامه: سند کاشف از حقوق مالکیت است که جهت جابجایی محمولات بین شهری زمینی توسط مبادی قانونی ذریبط طراحی و چاپ و در اختیار مؤسسات و شرکت‌های حمل و نقل قرار گرفته و مواردی نظیر مشخصات محموله، نام و آدرس گیرنده و فرستنده و مشخصات وسیله حمل حامل در آن درج می گردد.

۷- وسیله حمل: وسیله نقلیه زمینی اعم از جاده‌ای و ریلی است که طبق ضوابط مبادی قانونی ذریبط مجاز به حمل بار در کشور می باشد.

۸- ارزش محموله: قیمت واقعی محموله تحت پوشش در مبداء است که بر اساس اظهار صاحبان محموله در بارنامه درج شده و مبنای محاسبه حق بیمه و خسارت است.

۹- سرقت کلی: چنانچه هنگام توقف وسیله حمل و یا در غیاب راننده و یا از طریق راهزنی و اقدام مسلحانه، محموله و وسیله حمل، تأمین سرقت و از دسترس و اختیار راننده خارج شود سرقت کلی تلقی می گردد.

۱۰- خیانت در امانت راننده: استعمال، تصاحب، تلف و یا مفقود نمودن عمدی محموله به قصد اضرار توسط راننده و کمک راننده‌ای که کالا برای حمل و تحویل در محموله به آنها سپرده شده است.

۱۱- جعل و تزویر اسناد: ساختن نوشته یا سند، ساختن مهر و یا امضای اشخاص رسمی و غیر رسمی، خراشیدن، تراشیدن، قلم بردن، اثبات یا سیاه کردن اسناد و مدارک حمل به قصد تقلب در خرید بیمه توسط صاحب کالا، متصدی حمل و یا مباشرین آنها.

۱۲- مسئولیت مدنی تحت پوشش: مسئولیت مدنی بیمه گذار مطرح در قانون تجارت با رعایت شرایط این قرارداد.

ماده ۳- موضوع قرارداد: جبران خسارت ناشی از مسئولیت مدنی بیمه گذار در قبال ارسال کنندگان و یا صاحبان کالا به استناد بارنامه‌های صادره که در اثر تحقق حوادث تحت پوشش این قرارداد باشد و بیمه گذار به عنوان متصدی حمل، مسئول جبران آنها شناخته شود.

ماده ۴- شروع و خاتمه تعهدات بیمه گر برای هر حمل: پوشش بیمه پس از تکمیل بارگیری کالا در مبدأ و صدور بارنامه (هر کدام مؤخر باشد) آغاز می شود و همزمان با شروع تخلیه در مقصد مندرج در بارنامه خاتمه می یابد.

تبصره - در موارد خاص که بر اساس ضوابط و مقررات حمل و نقل جاده‌ای پیش از صدور بارنامه، حواله بارگیری توسط متصدی حمل صادر می گردد، با موافقت قبلی بیمه گر پوشش بیمه از زمان تکمیل بارگیری کالا آغاز می شود.

ماده ۵- مدت اعتبار قرارداد: مدت اعتبار این قرارداد با رعایت موارد زیر یک سال شمسی است که تاریخ شروع و انقضای آن در قرارداد درج گردیده است. چنانچه هر یک از طرفین قرارداد حداقل یک ماه قبل از انقضای مدت اعتبار قرارداد، عدم تمایل خود را به ادامه قرارداد به طرف دیگر اعلام نمایند این قرارداد برای سال بعد خود به خود تمدید خواهد شد.

۱- اعتبار قرارداد منوط به مهر و امضای آن توسط طرفین و پرداخت سپرده حق بیمه از طرف بیمه گذار است.

۲- پس از انقضای مدت اعتبار قرارداد، تعهد طرفین نسبت به کلیه محموله‌هایی که بارنامه‌های آنها در مدت اعتبار قرارداد صادر شده است ادامه خواهد یافت.

فصل دوم - وظایف بیمه گذار

ماده ۶- بیمه گذار موظف است:

۱- در پاسخ به پرسش‌های مکتوب بیمه گر همه اطلاعات مربوط به موضوع بیمه را با رعایت دقت و صداقت در اختیار وی قرار دهد. اگر بیمه گذار در پاسخ به پرسش‌های مکتوب بیمه گر عمداً از اظهار مطالبی خودداری نماید و یا عمداً برخلاف واقع اظهاری بنماید قرارداد باطل خواهد بود ولو مطلبی که کتمان شده یا برخلاف واقع اظهار شده است هیچگونه تأثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. در این صورت نه فقط وجه پرداختی بیمه گذار به وی مسترد نخواهد شد بلکه بیمه گر می تواند مآخذ حق بیمه را نیز مطالبه نماید. حکم این بند حسب مورد برای هر حمل حاکم خواهد بود.

۲- برای ثبت و ارائه اطلاعات مورد نیاز بیمه گر از نرم افزارهای مورد تأیید وی استفاده نماید. هزینه تهیه، نصب و پشتیبانی نرم افزار به عهده بیمه گر خواهد بود.

۳- برای همه کالاهایی که در مدت اعتبار قرارداد حمل می کند به صورت مسلسل (پشت نمره) بارنامه صادر و مسئولیت خود را در قبال ارسال کنندگان و یا صاحبان آنها تحت این شرایط، بیمه نماید.

۴- یک نسخه از تصویر (کپی) حواله مبادی قانونی ذریبط که برای دریافت بارنامه بنام وی (بیمه گذار) صادر می گردد را حداکثر تا پنج روز بعد از تاریخ صدور حواله به بیمه گر تحویل نماید.

۵- ارزش محموله و میزان حق بیمه را در بارنامه درج کند.

۶- فهرست کلیه بارنامه‌های صادره طی هر روز را با ذکر شماره سریال، مبدأ، مقصد، نوع و ارزش محموله، میزان حق بیمه به صورت الکترونیکی برای بیمه گر ارسال و حق بیمه مربوط به بارنامه‌های صادره را حداکثر تا پنج روز کاری پس از تاریخ صدور بارنامه به بیمه گر پرداخت نماید. در صورت عدم امکان ارسال الکترونیکی اطلاعات، بیمه گذار موظف است به ترتیبی که بیمه گر تعیین می کند مدارک فیزیکی فوق‌الذکر را ارسال نماید. چنانچه بیمه گذار به ترتیب مقرر در این بند مشخصات بارنامه‌های صادره را اعلام نکند یا حق بیمه مربوط را ظرف مدت تعیین شده نپردازد بیمه گر می تواند از پرداخت قسمتی و یا کل خسارت خودداری نماید.

۷- در ذیل حواله بار، مشخصات راننده شامل نام و نام خانوادگی، شماره دفترچه کار، شماره‌گواهی‌نامه و کارت وسیله حمل و بیمه‌نامه، نشانی محل سکونت و شماره تلفن وی را درج نماید.

۸- سوابق بارنامه‌های صادر شده در مدت اعتبار قرارداد را حداقل تا یک سال از تاریخ صدور نزد خود نگهداری نماید و هر زمان که بیمه گر درخواست نماید، اطلاعات مورد نیاز را در اختیار وی قرار دهد.

۹- مراقبت‌های لازم را که هر کس عرفاً از منافع خود به عمل می آورد نسبت به محموله و حفظ حقوق و منافع بیمه گر به عمل آورد و کالای مورد حمل را در مسیرهای مجاز و متعارف، بارعبایت قوانین و مقررات حمل و نقل داخلی در مدت زمان متعارف حمل و به مقصد برساند.

۱۰- در صورت وقوع حادثه موارد زیر را رعایت نماید:

۱-۱۰- مراتب را در اولین فرصت و حداکثر تا پنج روز کاری بعد از تاریخ اطلاع از وقوع حادثه به بیمه گر اطلاع دهد و همکاری لازم را برای بازدید و ارزیابی خسارت به عمل آورد.

۲-۱۰- بیمه گذار نباید بدون موافقت بیمه گر در مورد مسئولیت‌هایی که تحت پوشش این قرارداد است، تعهدی به عهده گیرد و یا وجهی بپردازد مگر اینکه انجام این اقدام مورد موافقت بیمه گر قرار گرفته باشد.

۳-۱۰- بدون اطلاع و موافقت کتبی بیمه گر، تغییر در وضعیت محموله خسارت دیده به عمل نیاید مگر اقدامات و تغییراتی که برای نجات کالا و جلوگیری از توسعه خسارت ضروری است و عرفاً باید انجام شود.

۴-۱۰- در صورت دریافت هرگونه اوراق قضایی در خصوص مسئولیت تحت پوشش این قرارداد، در اسرع وقت به بیمه گر اطلاع دهد.

۱۱- اصل اسناد و مدارک زیر را در اسرع وقت به بیمه گر تسلیم نماید:

۱-۱۱- گزارش مقامات انتظامی محل وقوع حادثه (در صورت وجود).

۲-۱۱- بارنامه و صورت مشخصات محموله.

۳-۱۱- فاکتور خرید محموله یا هر گونه مدارک معتبر دیگری که دال بر تعیین ارزش محموله باشد در صورت عدم ارایه مدارک فوق ارزش کالای مشابه در مبدأ و در زمان حمل، مبنای محاسبه قرار خواهد گرفت.

۴-۱۱- هرگونه مدرکی که بیانگر ادعای خسارت از طرف ارسال کننده یا صاحب کالا باشد.

فصل سوم - تعهدات بیمه گر

ماده ۷- بیمه گر طبق شرایط این قرارداد متعهد جبران خسارت‌هایی است که در نتیجه وقوع هر یک از حوادث تحت پوشش مانند حوادث زیر به محمولات مورد بیمه وارد شود و مسئولیت جبران آن به عهده بیمه گذار باشد.

۱- تصادف و واژگونی و سقوط وسیله حمل و یا برخورد محموله با سایر اشیا اعم از ثابت یا متحرک.

۲- تراب شدن محموله از روی وسیله حمل.

۳- آتش سوزی و یا انفجار محموله.

۴- سرقت کلی محموله یا وسیله حمل.

تبصره - در مواردی که وقوع حادثه منجر به خسارت ناشی از استعمال مواد مخدر و روانگردان توسط راننده و یا کمک راننده باشد بیمه گر موظف است خسارت مربوطه را به بیمه گذار پرداخت نماید سپس نسبت به بازیافت خسارت از مقصر حادثه اقدام نماید.

ماده ۸- بیمه گر در هر یک از موارد زیر تا بیست درصد تعهدات خود متعهد جبران هزینه‌های زیر است مشروط بر آنکه مجموع خسارت پرداختی و هزینه‌های موضوع این ماده از حداکثر تعهد بیمه گر بیشتر نشود:

۱- هزینه‌های لازم و متعارف برای نجات کالا و جلوگیری از توسعه خسارت پس از وقوع حوادثی که جبران زیان آنها در تعهد بیمه گر باشد.

۲- هزینه متعارف دادرسی و دفاع از بیمه گذار در مراجع قضایی که در ارتباط با خطرات بیمه شده پرداخت شده باشد.

ماده ۹- بیمه گر موظف است ظرف پانزده روز پس از دریافت مدارک لازم خسارت را پرداخت نماید. در مواردی که پرداخت خسارت پس از تکمیل مدارک مثبتانه از سوی بیمه گر، به تأخیر می افتد، طبق حکم ماده ۵۲۲ آیین دادرسی مدنی عمل می شود.

فصل چهارم - موارد خارج از تعهد بیمه گر

ماده ۱۰- خسارت‌های مستثنی شده: خسارت‌ها یا هزینه‌هایی که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم در نتیجه عوامل زیر به کالای مورد حمل وارد آمده باشد در تعهد بیمه گر نیست مگر آنکه به نحو دیگری توافق شده باشد:

۱- حوادث طبیعی مانند سیل، طوفان، زلزله، آتش فشان.

۲- خسارت هنگام تخلیه و بارگیری

۳- جعل و تزویر اسناد و خیانت در امانت و هر نوع عمل عمد یا مجرمانه راننده و یا کمک راننده وسیله حمل.

۴- ریزش، روندگی و آلودگی محموله، مگر این که ناشی از خطرات مورد تعهد در قرارداد باشد.

۵- سرقت کلی محموله بدون سرقت وسیله حمل.

۶- سرقت قسمتی از محموله

۷- هزینه های نجات و دادرسی بیش از بیست درصد مازاد بر تعهدات تحت پوشش.

ماده ۱۱- خسارت‌های غیرقابل جبران: جبران خسارت در این موارد در تعهد بیمه گر نخواهد بود:

۱- جعل اسناد و خیانت در امانت و هر نوع عمل عمد یا مجرمانه بیمه گذار و کارکنان و نمایندگان وی (رانندگان و کمک رانندگان جزء کارکنان بیمه گذار محسوب نمی شوند)

۲- جنگ، شورش، اعتصاب، بلوا، ضبط و مصادره.

۳- تشعشعات رادیواکتیو و فعل و انفعالات هسته‌ای.

۴- عیب ذاتی و یا خودبخودسوزی کالاها.

۵- عدم تلف و کاهش ارزش کالاها.

۶- حمل کالاهای قاچاق و غیرمجاز و خسارت وارده به آنها.

۷- نداشتن گواهی‌نامه متناسب برای رانندگی وسیله حمل.

۸- کاهش طبیعی وزن محموله.

۹- سرقت قسمتی از محموله مگر آنکه ناشی از حادثه تحت پوشش منجر به مصدومیت یا فوت راننده بوده باشد.

فصل پنجم - سایر موارد

ماده ۱۲- نحوه تسخیر قرارداد: هر یک از طرفین می تواند با اعلام کتبی و مهلت یک ماهه به طرف مقابل، قرارداد را فسخ نمایند.

ماده ۱۳- خسارت سهم بیمه گذار

۱- در خسارت ناشی از سرقت کلی محموله در صورت توافق بیمه گر و بیمه گذار جبران حداقل ده درصد خسارت قابل پرداخت به عهده بیمه گذار خواهد بود و باید توسط وی به صاحب کالا پرداخت گردد.

۲- در صورت پوشش خسارت ناشی از جعل اسناد و خیانت در امانت راننده جبران حداقل ده درصد خسارت قابل پرداخت به عهده بیمه گذار خواهد بود و باید توسط وی به صاحب کالا پرداخت گردد.

ماده ۱۴ حق جانشینی: بیمه گر در حدودی که خسارت وارده را قبول یا پرداخت می کند در مقابل اشخاصی که مسئول وقوع حادثه یا خسارت هستند قائم مقام بیمه گذار خواهد بود و اگر بیمه گذار اقدامی کند که منافی با حق مزبور باشد در مقابل بیمه گر مسئول شناخته می شود.

تبصره: حق جانشینی در مورد خسارت‌های غیرعمدی ناشی از تقصیر یا قصور رانندگان بیمه گذار اعمال نخواهد شد.

ماده ۱۵- مشارکت در منافع: در صورتی که در پایان هر دوره یک ساله قرارداد مشخص شود که نسبت مجموع خسارت‌های پرداختی و معوق به حق بیمه دریافتی هر قرارداد کمتر از پنجاه درصد است بیمه گر می تواند حداکثر معادل ده درصد حق بیمه آن قرارداد را به عنوان مشارکت در منافع به بیمه گذار پرداخت نماید.

ماده ۱۶- نحوه حل و فصل اختلافات: هرگونه اختلاف ناشی از تعبیر، تفسیر و یا اجرای این قرارداد، در صورتی که از طریق مذاکره حل و فصل نشود به کارشناس مرضی‌الطرفین ارجاع خواهد شد و رأی کارشناس مزبور قطعی و برای طرفین لازم‌الاجتباب است. در صورتی که طرفین در مورد انتخاب کارشناس مرضی‌الطرفین به توافق نرسند، موضوع به هیأت کارشناسی که به نحو زیر انتخاب خواهد شد ارجاع می گردد:

۱- هر یک از طرفین یک نفر کارشناس اختصاصی تعیین و به طرف دیگر معرفی می نماید.

۲- کارشناسان اختصاصی قبل از بحث درباره موضوع مورد اختلاف به اتفاق، کارشناس دیگری را به عنوان سرکارشناس انتخاب خواهند نمود.

۳- رأی هیأت کارشناسی با اکثریت آرا معتبر و برای طرفین لازم‌الاجتباب خواهد بود.

۴- در صورتی که هر یک از طرفین تا سی روز بعد از انتخاب و معرفی کارشناس طرف مقابل، کارشناس اختصاصی خود را تعیین نکند و یا کارشناسان اختصاصی تا سی روز در مورد تعیین سرکارشناس به توافق نرسند، موضوع به هیأت کارشناسی که به نحو زیر تعیین خواهد شد ارجاع می گردد.

۵- هر یک از طرفین در شروع رسیدگی، حق‌الزحمه کارشناس اختصاصی خود و پنجاه درصد از حق‌الزحمه سرکارشناس را پرداخت خواهند کرد و در ادامه تمام هزینه‌های کارشناسی به عهده طرفی خواهد بود که رأی به زیان او صادر می گردد.

ماده ۱۷- مواردی که در این قرارداد ذکر نشده است بر اساس قانون بیمه، عرف بیمه و سایر قوانین جاری کشور جمهوری اسلامی ایران عمل خواهد شد.

ماده ۱۸- این آیین‌نامه از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا بوده و جایگزین آیین‌نامه شماره ۵۲ (قرارداد بیمه مسئولیت متصدیان حمل و نقل داخلی) مصوب شورای عالی بیمه می باشد.